

LEGE

pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește cadrul instituțional și normele procedurale necesare aplicării, pe teritoriul Republicii Moldova, a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (denumit în continuare *Regulament*).

Articolul 2. Statutul notarului în sensul Regulamentului

(1) Notarii din Republica Moldova nu exercită atribuții judiciare în materie de succesiuni și nu au calitatea de instanță judecătorească în sensul art. 3 alin. (2) din Regulament.

(2) Actele notariale în materie de succesiuni au natura actelor autentice, în sensul art. 3 alin. (1) lit. (i) prevăzute de Regulament.

Articolul 3. Autoritatea competentă să elibereze certificatul european de moștenitor

(1) Certificatul european de moștenitor prevăzut la art. 62 din Regulament se eliberează, în Republica Moldova, de către notar, în calitate de altă autoritate care, în temeiul legislației interne, este competentă în materie de succesiuni, în sensul art. 64 lit. (b) din Regulament.

(2) Eliberarea certificatului european de moștenitor, eliberarea copiilor certificate ale acestuia, rectificarea, modificarea, retragerea, precum și suspendarea efectelor acestuia de către notar se efectuează în condițiile capitolului V¹ din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială (în continuare – Legea nr. 246/2018).

Articolul 4. Acceptarea actelor autentice

(1) Pentru stabilirea efectelor probatorii, în condițiile art. 59 din Regulament, ale unui act autentic în materie de succesiuni întocmit sau înregistrat în mod oficial într-un alt stat membru al Uniunii Europene, autoritatea sesizată din Republica Moldova poate solicita de la persoana interesată prezentarea

formularului completat de autoritatea emitentă, precum și traducerea actului în limba română, efectuată de un traducător autorizat.

(2) În cazul contestării prevăzute la art. 59 alin. (2) din Regulament, autoritatea sesizată suspendă procedura aflată în fața sa, până la soluționarea acesteia.

(3) În cazul contestării prevăzute la art. 59 alin. (3) din Regulament, autoritatea sesizată suspendă procedura aflată în fața sa, în partea vizată de contestație, până la soluționarea acesteia.

(4) Dispozițiile alin. (2) și (3) nu aduc atingere competenței instanței judecătorești prevăzute la art. 59 alin. (4) din Regulament.

Articolul 5. Furnizarea de informații către autoritățile emitente ale altor state membre

(1) La cererea autorității emitente a certificatului european de moștenitor dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, formulată în condițiile art. 66 alin. (5) din Regulament, autoritatea competentă din Republica Moldova furnizează informațiile cuprinse în registrele pe care le administrează sau pe care le are în evidență, relevante pentru succesiune sau pentru aspectele patrimoniale ale regimului matrimonial ori ale unui regim patrimonial echivalent aplicat defunctului, în măsura în care ar fi autorizată, potrivit legislației Republicii Moldova, să furnizeze asemenea informații unei alte autorități naționale.

(2) În sensul alin. (1) sunt autorități competente, fără ca enumerarea să fie limitativă, potrivit registrului pe care îl administrează sau îl are în evidență:

1) Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”- pentru informațiile cuprinse în Registrul bunurilor imobile;

2) Ministerul Justiției, prin Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ):

a) pentru informațiile cuprinse în Registrul garanțiilor reale mobiliare;

b) pentru informațiile cuprinse în Registrul electronic al dosarelor succesoriale și a testamentelor, privind existența dosarului succesoral și notarul care îl instrumentează, precum și privind testamentele autentificate sau olografe și revocarea acestora.

3) Agenția Servicii Publice - pentru informațiile cuprinse în Registrul de stat al unităților de drept, în registrele de stare civilă și în Registrul de stat al vehiculelor;

4) notarul care deține sau a deținut în arhivă dosarul succesoral privind persoana decedată - pentru informațiile cuprinse în dosarul succesoral;

Articolul 6. Desemnarea autorităților competente și notificarea Comisiei Europene

(1) Guvernul comunică Comisiei Europene, în condițiile art. 78 din Regulament, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) denumirea și datele de contact ale instanțelor judecătorești competente să examineze cererile de încuviințare a executării, precum și regulile de

determinare a competenței teritoriale a acestora, prevăzute la art. 493 din Codul de procedură civilă nr. 225/2003, precum și ale instanțelor competente să examineze căile de atac prevăzute la art. 497 același cod;

b) informația că Republica Moldova nu a instituit calea de contestare prevăzută la art. 51 din Regulament, hotărârea pronunțată în condițiile art. 497 din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 rămânând definitivă;

c) informații privind calitatea notarului de autoritate competentă să elibereze certificatul european de moștenitor, potrivit art. 3;

d) căile de atac privind certificatul european de moștenitor, prevăzute la art. 83⁶ din Legea nr. 246/2018.

(2) Guvernul comunică Comisiei Europene, în condițiile art. 77 din Regulament, un rezumat al legislației și al procedurilor naționale privind succesiunile, inclusiv:

a) tipul de autorități competente în materie de succesiuni, cu referire la statutul notarului stabilit la art. 2;

b) tipul de autorități competente să primească declarațiile privind acceptarea sau renunțarea la succesiune, la legat sau la rezerva succesorală, cu referire la art. 72¹ din Legea nr. 246/2018,;

c) fișele informative privind documentele și informațiile solicitate în mod normal pentru înregistrarea bunurilor imobile aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

(3) Orice modificare ulterioară a informațiilor comunicate potrivit alin. (1)-(2) se comunică Comisiei Europene în termen de 30 de zile de la data survenirii modificării.

Articolul 7. Formularele standard

(1) Cererile, atestatele și certificatul european de moștenitor prevăzute de Regulament se întocmesc conform formularelor prevăzute în anexele la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

(2) Formularele prevăzute la alin. (1), precum și orice modificare ulterioară a acestora adoptată de Comisia Europeană, se aplică direct, fără a fi reproduse sau republicate în cuprinsul prezentei legi sau al altor acte normative ale Republicii Moldova.

Articolul 8. Intrarea în vigoare și aplicabilitatea Regulamentului

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

(2) De la data prevăzută la alin. (1), Regulamentul se aplică direct, în integralitate și cu prioritate față de orice dispoziție națională contrară, în

conformitate cu principiul supremației dreptului Uniunii Europene. Prezenta lege completează Regulamentul exclusiv în domeniile în care acesta trimite expres la dreptul național sau în care statele membre sunt abilitate să adopte reglementări proprii.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se modifică unele acte normative (se anexează).

Articolul 9. Dispoziții tranzitorii

(1) Regulamentul se aplică succesiunilor persoanelor decedate la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană sau ulterior acestei date.

(2) Certificatele europene de moștenitor eliberate într-un alt stat membru al Uniunii Europene înainte de data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană produc, pe teritoriul Republicii Moldova, efectele prevăzute de Regulament începând cu data aderării, în condițiile art. 69 din Regulament.

(3) Actele autentice și hotărârile judecătorești provenind dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, întocmite sau, respectiv, pronunțate înainte de data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, beneficiază de regimul de recunoaștere și executare prevăzut de Regulament și de Codul de procedură civilă, precum și, după caz, de regimul de acceptare prevăzut de Regulament și de prezenta lege, numai pentru procedurile de recunoaștere, acceptare sau încuviințare a executării introduse la sau după data aderării.

Modificarea unor acte normative

1. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66-75, art. 132), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 2667¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 2667¹.** Retrimiteria

(1) Dispozițiile art. 2583 nu se aplică determinării legii aplicabile succesiunii în temeiul prezentului capitol.

(2) Pentru raporturile cu statele care nu sunt membre ale Uniunii Europene, mecanismul retrimiterii este cel prevăzut la art. 34 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, aplicat în mod corespunzător.”

2. Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 30-37, art. 89), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

2.1. Se completează cu articolul 72¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 72¹.** Declarațiile privind succesiunile care intră în competența autorităților altor state membre ale Uniunii Europene

(1) Declarația de acceptare sau de renunțare la succesiune, la legat sau la rezerva succesorală, precum și declarația care limitează răspunderea declarantului cu privire la sarcinile succesiunii, făcută de o persoană cu reședința obișnuită în Republica Moldova în privința unei succesiuni pentru care sunt competente să hotărască autoritățile unui alt stat membru al Uniunii Europene, se autentifică de oricare notar.

(2) Autentificarea declarațiilor prevăzute la alin. (1) nu este condiționată de deschiderea unei proceduri succesoriale în Republica Moldova.

(3) Notarul îl informează pe declarant că transmiterea declarației către autoritatea competentă să se pronunțe asupra succesiunii îi revine declarantului, cu respectarea cerințelor de formă și de termen prevăzute de legea aplicabilă succesiunii. Informarea se consemnează în cuprinsul declarației.”

2.2. Se completează cu capitolul V¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul V¹ CERTIFICATUL EUROPEAN DE MOȘTENITOR

Articolul 83¹. Procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor

(1) Eliberarea certificatului european de moștenitor prevăzut de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (denumit în continuare -*Regulamentul (UE) nr. 650/2012*) este o procedură specială

notarială necontencioasă, care se desfășoară în cadrul procedurii succesorale deschise potrivit art. 69 și 70.

(2) Competent să elibereze certificatul european de moștenitor este notarul care desfășoară procedura succesoră. Dacă procedura succesoră a fost închisă, competent este notarul în a cărui arhivă se păstrează dosarul succesor.

(3) Dacă la data depunerii cererii de eliberare a certificatului european de moștenitor procedura succesoră nu este deschisă, aceasta se deschide în condițiile art. 69 și 70, la cererea solicitantului certificatului.

(4) Eliberarea certificatului european de moștenitor nu este condiționată de eliberarea prealabilă a vreunui dintre certificatele prevăzute la art. 2541 alin. (2) din Codul civil nr. 1107/2002 și nu împiedică eliberarea acestora. Certificatul european de moștenitor nu înlocuiește certificatele prevăzute de Codul civil.

Articolul 83². Verificarea competenței internaționale

(1) Înainte de a da curs cererii de eliberare a certificatului european de moștenitor, notarul verifică dacă succesiunea intră în competența internațională a autorităților Republicii Moldova potrivit art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 și consemnează în certificat temeiul acestei competențe.

(2) Dacă constată că cerința prevăzută la alin. (1) nu este întrunită, notarul refuză eliberarea certificatului european de moștenitor prin încheiere motivată, emisă în condițiile art. 10.

(3) Verificarea competenței internaționale în condițiile alin. (1) se efectuează exclusiv în scopul eliberării certificatului european de moștenitor și nu aduce atingere competenței notarului de a desfășura procedura succesoră potrivit art. 69.

Articolul 83³. Examinarea cererii și eliberarea certificatului

(1) Notarul examinează cererea de eliberare a certificatului european de moștenitor, depusă în condițiile art. 63 alin. (1) și ale art. 65 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, și desfășoară din oficiu investigațiile necesare în condițiile art. 66 din același Regulament, dispozițiile art. 2547 din Codul civil aplicându-se în mod corespunzător în măsura în care Regulamentul (UE) nr. 650/2012 nu prevede altfel.

(2) Utilizarea formularului din anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor este facultativă pentru solicitant.

(3) Informările și comunicările prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 în cadrul procedurii de eliberare a certificatului european de moștenitor se efectuează în condițiile art. 88. Audierea persoanelor implicate și anunțurile publice, prevăzute la art. 66 alin. (4) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se efectuează în condițiile art. 2547 alin. (3) din Codul civil nr. 1107/2002, aplicat în mod corespunzător.

(4) Certificatul european de moștenitor se eliberează în condițiile art. 67 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

(5) Dispozițiile art. 2542 alin. (3) din Codul civil nr. 1107/2002 nu se aplică certificatului european de moștenitor.

Articolul 83⁴. Originalul certificatului și copiile certificate

(1) Originalul certificatului european de moștenitor se păstrează în dosarul succesoral din arhiva notarului. Solicitantului și oricărei persoane care demonstrează un interes legitim li se eliberează copii certificate, în condițiile art. 70 din Regulament.

(2) Fiecare copie certificată indică data la care expiră termenul său de valabilitate, stabilit potrivit art. 70 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012. Prelungirea valabilității unei copii certificate se menționează pe copie, cu indicarea noii date de expirare.

(3) Notarul ține, în dosarul succesoral, lista persoanelor cărora le-au fost eliberate copii certificate, cu indicarea, pentru fiecare copie, a datei eliberării, a datei de expirare a valabilității și, după caz, a prelungirilor acordate.

Articolul 83⁵. Rectificarea, modificarea, retragerea și suspendarea efectelor certificatului de către notar

(1) Rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor se efectuează de notarul care l-a eliberat, în condițiile art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

(2) Notarul care a eliberat certificatul suspendă efectele acestuia la cererea oricărei persoane care demonstrează un interes legitim, pe durata procedurii de modificare sau de retragere a certificatului, în condițiile art. 73 alin. (1) lit. (a) din Regulament.

(3) Notarul informează de îndată, în condițiile art. 88, toate persoanele cărora le-au fost eliberate copii certificate ale certificatului european de moștenitor, despre rectificarea, modificarea, retragerea și suspendarea efectelor certificatului.

(4) Dacă într-un registru de publicitate ținut în Republica Moldova s-a făcut o înregistrare în temeiul certificatului european de moștenitor, dispozițiile art. 2558 alin. (4) din Codul civil nr. 1107/2002 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 83⁶. Contestarea

(1) Contestățiile privind eliberarea, rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor se depun la judecătoria în a cărei circumscripție teritorială se află biroul notarului, care le examinează în calitate de autoritate judiciară în sensul art. 72 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

(2) Hotărârea instanței de judecată adoptată în condițiile art. 72 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, precum și încheierea privind suspendarea efectelor certificatului în condițiile art. 73 alin. (1) lit. (b) din acest regulament se comunică de îndată notarului care a eliberat certificatul, pentru informarea persoanelor în condițiile art. 83⁵ alin. (3) și, după caz, pentru aplicarea art. 83⁵ alin. (4).”

2.3. Articolul 92 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), documentele întocmite într-un stat membru al Uniunii Europene, care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 se acceptă fără supralegalizare, fără apostilă și fără orice altă formalitate similară. Efectele probatorii ale actelor autentice se stabilesc în conformitate cu art. 59 din regulamentul menționat și cu art. 4 din Legea nr. .../... pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.”

3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285-294, art. 436), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

3.1. Se completează cu articolul 463¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 463¹. Litispendența și conexitatea în raport cu instanțele statelor membre ale Uniunii Europene

(1) În cazul în care o instanță a unui stat membru al Uniunii Europene a fost sesizată anterior într-o cauză care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (în continuare - Regulamentul (UE) nr. 650/2012) , instanța judecătorească din Republica Moldova:

- a) suspendă examinarea cauzei, dacă aceasta a fost pusă pe rol;
- b) restituie cererea, dacă litispendența este constatată anterior punerii cauzei pe rol;
- c) își declină competența, dacă rezultă că instanța din statul membru este competentă să soluționeze cauza.

(2) În cazul declinării competenței după punerea cauzei pe rol, instanța dispune scoaterea cererii de pe rol, fără examinarea fondului cauzei.”

3.2. Articolul 466 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Prin derogare de la alin. (1)-(4), actele oficiale eliberate într-un stat membru al Uniunii Europene în materiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 sunt scutite de supralegalizare, de apostilă și de orice altă formalitate similară.”

3.3. Se completează cu titlul VI cu următorul cuprins:

„Titlul VI COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

Capitolul XLVI PROCEDURILE ÎN TEMEIUL REGULAMENTULUI (UE) nr. 650/2012

Articolul 493. Domeniul de aplicare al prezentului capitol

(1) Prezentul capitol stabilește normele procedurale necesare aplicării capitolelor IV și V din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, în privința hotărârilor judecătorești pronunțate, a actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și a tranzacțiilor judiciare aprobate ori încheiate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, în materiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului citat.

(2) Hotărârilor judecătorești, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare prevăzute la alin. (1) nu li se aplică dispozițiile art. 466 și ale art. 467-474 și nici dispozițiile art. 92 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.

(3) Aspectele de procedură nereglementate de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau de prezentul capitol se guvernează de dispozițiile generale ale prezentului cod, aplicate în măsura în care sunt compatibile cu Regulamentul citat.

Articolul 494. Recunoașterea hotărârilor

(1) Partea care invocă în Republica Moldova o hotărâre pronunțată într-un alt stat membru al Uniunii Europene, recunoscută în condițiile art. 39 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, prezintă o copie a hotărârii care întrunește condițiile necesare stabilirii autenticității acesteia. Autoritatea sesizată poate solicita prezentarea atestatului prevăzut la art. 46 alin. (3) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, precum și traducerea hotărârii în limba română, efectuată de un traducător autorizat.

(2) Cererea prin care orice parte interesată solicită, pe cale principală, recunoașterea hotărârii, prevăzută la art. 39 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se examinează de instanța de judecată prevăzută la art. 495, potrivit procedurii prevăzute la art. 496-4900, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 495. Instanța de judecată competentă să încuviințeze executarea

(1) Cererea de încuviințare a executării unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, formulată în temeiul art. 43 și 45 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se examinează în primă instanță de judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul, reședința ori sediul părții împotriva căreia se solicită executarea sau, după caz, locul de executare.

(2) Judecătoria determinată potrivit alin. (1) examinează și cererile de încuviințare a executării actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare prevăzute la art. 502.

(3) Cererile prevăzute la art. 494 alin. (2) se examinează de judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul, reședința ori sediul părții împotriva căreia se solicită recunoașterea sau, după caz, locul situării bunurilor vizate de hotărâre.

(4) Dacă, potrivit alin. (1)-(3), sunt deopotrivă competente mai multe judecătoria, cererea se depune, la alegerea solicitantului, la oricare dintre acestea.

Articolul 496. Cererea de încuviințare a executării unei hotărâri

(1) Cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se depune în scris și cuprinde:

a) numele sau denumirea solicitantului și, după caz, ale reprezentantului acestuia, domiciliul, reședința ori sediul;

- b) numele sau denumirea părții împotriva căreia se solicită executarea, domiciliul, reședința ori sediul, în măsura în care sunt cunoscute;
- c) solicitarea încuviințării executării hotărârii și, după caz, solicitarea limitării încuviințării la anumite părți ale hotărârii;
- d) alte date utile examinării cererii, inclusiv numărul de telefon și adresa de poștă electronică.

(2) La cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se anexează documentele stabilite la art. 46 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012. Atestatul se prezintă întocmit în conformitate cu formularul stabilit în anexa nr. 1 la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

(3) Neprezentarea atestatului nu constituie temei de restituire a cererii. Instanța de judecată procedează în condițiile art. 47 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

(4) Traducerea în limba română a documentelor se prezintă numai la solicitarea instanței de judecată și se efectuează de un traducător autorizat.

Articolul 497. Examinarea cererii în primă instanță

(1) Cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se examinează în ședință de judecată fără citarea părților.

(2) Instanța de judecată se pronunță asupra cereri prevăzute la art. 495 alin. (1) i, în condițiile art. 48 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, prin încheiere motivată.

Articolul 498. Comunicarea încheierii judecătorești

(1) Încheierea judecătorească privind cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se comunică de îndată solicitantului, în modul prevăzut de prezentul cod pentru comunicarea actelor de procedură.

(2) Încheierea judecătorească de încuviințare a executării se comunică părții împotriva căreia se solicită executarea, în condițiile art. 49 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, în același mod.

Articolul 499. Recursul împotriva încheierii

(1) Încheierea privind cererea de încuviințare a executării poate fi atacată cu recurs de oricare dintre părți la curtea de apel în circumscripția căreia se află judecătoria care a emis încheierea contestată, în termenele prevăzute la art. 50 alin. (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

(2) Recursul se examinează în ședință de judecată, cu citarea părților.

Articolul 500. Măsurile provizorii și asigurătorii

(1) Măsurile provizorii, inclusiv măsurile asigurătorii, pe care persoana care invocă o hotărâre ce trebuie recunoscută în conformitate cu capitolul IV din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 le poate solicita în temeiul art. 54 alin. (1) din

același Regulament, sunt măsurile de asigurare a acțiunii prevăzute de prezentul cod, care se aplică în mod corespunzător.

(2) La aplicarea măsurilor asigurătorii în temeiul art. 54 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 nu poate fi cerută depunerea unei cauțiuni.

Articolul 501. Titlul executoriu și executarea

(1) Titlul executoriu se eliberează de judecătoria care a încuviințat executarea, în temeiul hotărârii pronunțate în alt stat membru și al încheierii de încuviințare a executării, după expirarea termenului de recurs prevăzut la art. 50 alin. (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau, după caz, după soluționarea recursului prevăzut la art. 499.

(2) Executarea se efectuează în conformitate cu Codul de executare, în aceleași condiții ca executarea documentelor executorii emise de autoritățile Republicii Moldova, inclusiv în privința termenului de prezentare spre executare.

Articolul 502. Executarea actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare

(1) Încuviințarea executării actelor autentice care sunt executorii în statul membru de origine, precum și a tranzacțiilor judiciare care sunt executorii în statul membru de origine se efectuează potrivit art. 495-501, care se aplică în mod corespunzător.

(2) La cerere se anexează, în locul atestatului prevăzut la art. 496 alin. (2), atestatul prevăzut la art. 60 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau, respectiv, atestatul prevăzut la art. 61 alin. (2) din același Regulament, eliberat, la cererea oricărei părți interesate, pe formularul întocmit în conformitate cu anexa nr. 1 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.”

4. În anexa nr. 1 la Legea nr. 213/2023 cu privire la taxa de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 306-309, art. 549), cu modificările ulterioare, poziția 8.15 se completează cu textul „inclusiv a certificatelor europene de moștenitor”.

5. Articolul 19 alineatul (1) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160 art. 614), cu modificările ulterioare, se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) au beneficiat de asistență juridică integral sau parțial gratuită în statul membru de origine al hotărârii judecătorești, al actului autentic sau al tranzacției judiciare – în cadrul procedurilor de recunoaștere și de încuviințare a executării desfășurate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, în condițiile art. 56 din regulamentul menționat.”

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul este elaborat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea realizării:</p> <ul style="list-style-type: none">- acțiunii 101 Capitolul 24 – „Justiție, libertate și securitate”, Clusterul 1. „Valori fundamentale”, din Programul Național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. <p>Totodată, elaborarea proiectului se înscrie în alinierea progresivă a cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene în materia cooperării judiciare în materie civilă. Potrivit Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova s-a angajat să armonizeze progresiv legislația națională cu reglementările Uniunii Europene.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Regulamentul (UE) nr. 650/2012 (denumit în continuare Regulament) reglementează competența internațională, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, acceptarea și executarea actelor autentice, precum și crearea certificatului european de moștenitor (CEM) în materie de succesiuni cu elemente de extraneitate. Deși direct aplicabil, Regulamentul conține dispoziții care presupun sau permit intervenția legiuitorului național: calificarea sau necalificarea notarilor ca „instanțe judecătorești” în sensul art. 3 alin. (2); desemnarea autorității competente să elibereze CEM și a instanțelor competente pentru contestațiile privind acesta (art. 64 și art. 72); organizarea procedurii de încuviințare a executării (exequatur) a hotărârilor, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare provenind din alte state membre (art. 39-58 și art. 60-61); desemnarea autorității competente să primească declarațiile de acceptare sau de renunțare la succesiune, la legat sau la rezerva succesorală (art. 13); cooperarea informațională dintre autoritatea emitentă a CEM și registrele naționale (art. 66 alin. (5)); comunicările instituționale obligatorii către Comisia Europeană (art. 77-79); și regimul taxelor aplicabile procedurilor reglementate de Regulament, materia fiscală fiind exclusă din domeniul său de aplicare (art. 1 alin. (1)).</p> <p>Modernizarea Codului civil nr. 1107/2002 și a Codului de procedură civilă nr. 225/2003 prin Legea nr. 133/2018 (în vigoare din 01.03.2019) a asigurat deja, pentru cea mai mare parte a dreptului material și procesual succesoral național, o aliniere de fond la soluțiile Regulamentului: reședința obișnuită a defunctului ca reper unic de determinare a legii aplicabile succesiunii (art. 2657 și următoarele din Codul civil) și regulile de competență internațională (art. 462¹-462⁷ din Codul de procedură civilă, aliniate la art. 4-12 din Regulament). Rămân lacune concentrate în domeniile care nu puteau anticipa punerea în aplicare a Regulamentului: (i) lipsa unui cadru instituțional și procedural pentru recunoașterea și executarea hotărârilor, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare provenind din statele membre; (ii) lipsa unei proceduri naționale de eliberare a certificatului european de moștenitor, instrument distinct de certificatul național de moștenitor; (iii) lipsa unei norme naționale privind litispendența internațională în raport cu instanțele statelor</p>

membre; (iv) o lacună punctuală în mecanismul retrimiterii, ce necesită corelare cu art. 34 din Regulament pentru raporturile cu statele terțe.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul este compus din actul normativ de bază, compus din 9 articole de sine stătătoare, iar toate modificările altor acte normative sunt consolidate într-o Anexă unică, legată de corp printr-o clauză de trimitere (Art. 8 alin. (3)). Rațiunile acestei arhitecturi sunt expuse la compartimentul 8.

Articolul 1 stabilește obiectul legii: crearea cadrului instituțional și a normelor procedurale necesare aplicării Regulamentului pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 2 cuprinde decizia de fond principală a proiectului: necalificarea notarilor din Republica Moldova drept „instanțe judecătorești” în sensul art. 3 alin. (2) din Regulament. Soluția urmează linia majoritară adoptată de statele membre cu notariat de tip latin și corespunde naturii necontencioase a procedurii notariale moldovenești.

Articolul 3 desemnează notarul drept autoritatea competentă să elibereze certificatul european de moștenitor, în calitate de „altă autoritate” în sensul art. 64 lit. (b) din Regulament, și trimite la Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială pentru procedura integrală de eliberare, rectificare, modificare, retragere și suspendare a certificatului.

Articolul 4 reglementează acceptarea actelor autentice provenind din alte state membre, inclusiv posibilitatea solicitării formularului prevăzut la art. 59 alin. (1) al doilea paragraf din Regulament și a traducerii autorizate, precum și suspendarea procedurii în cazul contestării actului. Suspendarea este reglementată distinct, la alin. (2) și (3), potrivit celor două ipoteze de contestare din Regulament: contestarea caracterului autentic al actului, în condițiile art. 59 alin. (2), lipsește actul de efecte probatorii în întregime și atrage suspendarea integrală a procedurii, în timp ce contestarea actelor juridice sau a raporturilor juridice consemnate în act, în condițiile art. 59 alin. (3), produce acest efect numai în privința chestiunii contestate și atrage suspendarea doar în partea vizată. Alin. (4) rezervă expres competența instanței judecătorești de a se pronunța asupra actelor sau raporturilor juridice consemnate în actul autentic, invocate pe cale accesorie, potrivit art. 59 alin. (4) din Regulament, astfel încât obligația de suspendare nu poate fi opusă instanței care exercită această competență.

Articolul 5 stabilește obligația autorităților naționale de a furniza, la cererea autorității emitente a certificatului european de moștenitor dintr-un alt stat membru, informațiile relevante din registrele pe care le administrează, în limita în care ar fi de altfel autorizate să le furnizeze unei alte autorități naționale. Enumerarea autorităților competente nu este însă limitativă, pentru trei motive: (i) formularea art. 66 alin. (5) din Regulament exclude o listă închisă de informații cuprinse în registre și le menționează „în special” pe cele din registrele funciare, în registrul stării civile și în registrele cuprinzând documente și elemente de fapt relevante pentru succesiune; (ii) relevanța unui registru depinde de compunerea concretă a masei succesoriale, putând fi vizate și alte evidențe decât cele enumerate; (iii) organizarea registrelor de stat și repartizarea competențelor între autorități se modifică frecvent, iar o listă închisă ar impune modificarea legii la fiecare reorganizare. Sunt enumerate expres autoritățile cu relevanță tipică și recurentă în materie succesorală, indicarea lor asigurând previzibilitatea, fără a exclude alte autorități care administrează registre relevante.

Articolul 6 stabilește obligațiile de comunicare către Comisia Europeană, potrivit art. 77-79 din Regulament, privind instanțele competente pentru exequatur, absența unei căi de atac suplimentare, autoritatea competentă pentru eliberarea CEM și căile de atac aferente acesteia, precum și un rezumat al legislației și procedurilor naționale relevante, inclusiv fișele informative

privind înregistrarea bunurilor imobile, cerință impusă expres de art. 77 al doilea paragraf din Regulament.

Articolul 7 prevede utilizarea directă a formularelor stabilite prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014, fără reproducerea lor în legislația națională.

Articolul 8 stabilește intrarea în vigoare a legii la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dată la care Regulamentul devine direct aplicabil, precum și clauza de trimitere la Anexă (alin. (3)).

Articolul 9 cuprinde dispozițiile tranzitorii: aplicarea Regulamentului succesiunilor persoanelor decedate la data aderării sau ulterior, efectele certificatelor europene de moștenitor eliberate anterior aderării și regimul actelor și hotărârilor emise anterior aderării.

Anexa operează, prin cinci puncte, modificări punctuale a cinci acte normative în vigoare: Codul civil (retrimiterea, pct. 1), Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială (declarațiile succesoriale, procedura CEM și acceptarea fără supralegalizare, pct. 2.1-2.3), Codul de procedură civilă (litispendența internațională, scutirea de supralegalizare și noul Titlu VI „Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene”, cu Capitolul XLVI privind procedurile de recunoaștere și executare, pct. 3.1-3.3), Legea nr. 213/2023 cu privire la taxa de stat (pct. 4) și Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Cu privire la pct. 2.2 din anexă, eliberarea certificatului european de moștenitor nu determină deschiderea unei a doua proceduri succesoriale. Procedura succesorală notarială rămâne unică pentru aceeași moștenire, fiind deschisă și desfășurată potrivit art. 69 și 70 din Legea nr. 246/2018, iar eliberarea certificatului european de moștenitor constituie o acțiune notarială în cadrul acesteia, de competența notarului care desfășoară procedura ori, dacă procedura a fost închisă, a notarului în a cărui arhivă se păstrează dosarul succesoral. Certificatul național de moștenitor și certificatul european de moștenitor sunt, prin urmare, rezultatul a două acțiuni notariale distincte în cadrul aceluiași dosar succesoral, iar nu al unor proceduri paralele.

Singura normă internă necesară în această privință este cea de la art. 83³ alin. (5) din Legea nr. 246/2018, care înlătură aplicarea art. 2542 alin. (3) din Codul civil, potrivit căruia lista bunurilor ce intră în componența masei succesoriale nu se include în certificatul de moștenitor. Această interdicție, concepută pentru certificatul național, ar intra în conflict cu art. 68 lit. (l) și (m) din Regulament, care prevăd, după caz, indicarea listei drepturilor și/sau a bunurilor care revin unui anumit moștenitor sau legatar, precum și cu rubricile corespunzătoare ale formularului adoptat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014.

Cu privire la art. 83⁴ din Legea nr. 246/2018, potrivit art. 70 alin. (1) din Regulament autoritatea emitentă păstrează originalul certificatului, iar în circuitul juridic se utilizează exclusiv copiile certificate eliberate solicitantului și oricărei persoane care dovedește un interes legitim. Copia certificată valabilă produce, în raporturile cu autoritățile și cu terții, aceleași efecte pe care le-ar produce originalul, iar refuzul de a-i da curs pe motiv că nu este original ar contraveni Regulamentului; originalul nu circulă și nu se eliberează.

Cu privire la pct. 3.3 din anexă, competența de a examina, în primă instanță, cererile de recunoaștere pe cale principală și cererile de încuviințare a executării revine judecătoriei determinate potrivit criteriilor stabilite la art. 45 alin. (2) din Regulament – domiciliul, reședința ori sediul părții împotriva căreia se solicită executarea sau, după caz, locul de executare – iar recursul prevăzut la art. 50 din Regulament se judecă de curtea de apel în circumscripția căreia se află judecătoria care a emis încheierea contestată. Soluția preia criteriile stabilite direct de Regulament: potrivit art. 45 alin. (1) și art. 78 alin. (1) lit. (a), statul membru desemnează instanța sau autoritatea sesizată și o comunică Comisiei Europene, însă nu poate înlocui regula de competență teritorială prevăzută la alin. (2) al aceluiași articol. Alegerea judecătoriei ca primă instanță asigură, totodată, o cale de atac efectivă la curtea de apel, în sensul art. 50 din Regulament,

ceea ce face inutilă instituirea contestației facultative prevăzute la art. 51 din Regulament, potrivit Art. 6 alin. (1) lit. b) din proiect.

Pct. 5 din anexă completează Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, pentru a asigura efectul util al art. 56 din Regulament, potrivit căruia persoana care a beneficiat, integral sau parțial, de asistență juridică gratuită în statul membru de origine este îndreptățită să beneficieze, în procedura de încuviințare a executării, de asistență juridică cea mai favorabilă prevăzută de legea statului membru de executare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege, au fost examinate mai multe opțiuni de reglementare și de acțiune instituțională, în scopul asigurării unei alinieri eficiente, realiste și conforme cu legislația Uniunii Europene, având în vedere statutul Republicii Moldova de țară candidată.

I. Lipsa oricărei intervenții normative (menținerea status quo-ului) – respinsă, deoarece Regulamentul conține dispoziții care impun obligații concrete autorităților naționale, inclusiv desemnarea autorităților competente, alegerea unor căi de atac, stabilirea procedurii de exequatur. Aceste lacune ar putea duce la imposibilitate practică de a asigura efectele Regulamentului. Absența unui asemenea cadru ar genera incertitudine juridică pentru moștenitori, legatari, executori testamentari și creditorii succesiunii aflați în situații transfrontaliere, precum și un risc instituțional pentru autoritățile chemate să aplice Regulamentul.

II. Transpunerea completă a Regulamentului în legislația națională – respinsă, deoarece Regulamentul este direct aplicabil și majoritatea prevederilor acestora nu necesită transpunere în general sau până la aderarea la Uniunea Europeană. Preluarea integrală a textului în legea națională ar crea confuzie privind ierarhia normativă și ar deveni caduc la data aderării.

III. Transpunerea parțială a normelor care pot fi puse în aplicare până la aderarea RM la UE – respinsă, deoarece utilitatea prevederilor în materia retrimiterii și a litispendenței este marginală, privită separat de prevederile Regulamentului. Mai mult, normele de conflict relevante (art. 2657 și următoarele din Codul civil) sunt deja funcționale ca drept național autonom. În plus, această opțiune prezintă riscul de necorelare unitară cu momentul în care Regulamentul devine aplicabil, și păstrarea unor norme care pot deveni repetitive – ceea ce ar contraveni tehnicii legislative obligatorii conform Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 privind aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Opțiunea selectată: Adoptarea unui act normativ de bază, cu amendarea unor acte normative existente și intrarea în vigoare de la data aderării la Uniunea Europeană

Această abordare reușește să creeze cadrul instituțional și procedural pentru punerea în aplicare a Regulamentului, păstrând avantajul unei integrări sectoriale punctuale. Această opțiune asigură claritate, coerență și eficiență în transpunerea Regulamentului, fiind în deplin acord cu practica statelor membre și cu recomandările Comisiei Europene pentru statele candidate. Totodată, ea oferă vizibilitate instituțională și facilitează comunicarea oficială cu structurile europene.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Analiza impactului de reglementare este prezentată în formă simplificată, proiectul fiind un act normativ cu relevanță UE care nu are ca scop transpunerea directă a legislației Uniunii Europene, ci crearea cadrului juridic național necesar implementării acesteia, potrivit art. 31 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 4 din Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024.

<p>Proiectul nu presupune înființarea de noi instituții sau structuri administrative. Se estimează că autoritățile implicate pot exercita atribuțiile suplimentare în limitele activității curente, prin analogie cu proceduri similare deja cunoscute (certificatul național de moștenitor, exequaturul altor instrumente de cooperare judiciară civilă); estimarea se bazează pe date presupuse și urmează a fi verificată în procesul de avizare și de consultare publică. Proiectul nu implică necesități de reformă sau de restructurare instituțională. Este necesară, în perioada premergătoare aderării, formarea profesională a notarilor și a judecătorilor cu privire la mecanismul certificatului european de moștenitor și la procedura de exequatur, precum și pregătirea comunicărilor obligatorii către Comisia Europeană, potrivit Art. 6 din proiect.</p>
<p>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</p>
<p>Proiectul nu implică cheltuieli bugetare directe pentru punerea sa în aplicare. Cheltuielile asociate implementării – formarea profesională a notarilor și a judecătorilor, pregătirea și transmiterea comunicărilor către Comisia Europeană, eventualele adaptări ale registrelor existente – pot fi acoperite, potrivit estimărilor din această etapă, în limitele bugetelor aprobate ale autorităților și instituțiilor implicate, fără alocări suplimentare. Extinderea, prin pct. 5 din anexă, a dreptului la asistență juridică garantată de stat nu este de natură să depășească plafoanele bugetare existente: sunt vizate un număr redus de cauze, limitate la procedurile de recunoaștere și de încuviințare a executării, care se examinează fără dezbateri asupra fondului succesiunii și, în primă instanță, fără citarea părților.</p>
<p>4.3. Impactul asupra sectorului privat</p>
<p>Proiectul poate avea un impact pozitiv asupra cetățenilor Republicii Moldova care au reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene, precum și asupra operatorilor privați implicați în succesiuni cu elemente de extraneitate. Simplificarea circulației actelor și hotărârilor succesoriale, eliminarea supralegalizării și a apostilei pentru actele care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului, precum și disponibilitatea certificatului european de moștenitor, ca instrument unic de dovadă a calității de moștenitor, recunoscut direct în toate statele membre, sunt de natură să ofere cetățenilor moldoveni cu raporturi succesoriale în alte state membre o securitate juridică sporită față de situația actuală. Costurile suportate de particulari sunt cele obișnuite oricărei proceduri notariale sau judiciare de această natură (onorarii notariale, taxa de stat pentru certificatul european de moștenitor, eventuale costuri de traducere autorizată), fără sarcini suplimentare impuse de proiect față de cele inerente Regulamentului. Notarii dobândesc o nouă competență profesională (eliberarea certificatului european de moștenitor); la această etapă nu au fost identificate creșteri semnificative ale costurilor de conformare, estimarea urmând a fi verificată în procesul de avizare și de consultare publică.</p>
<p>4.4. Impactul social</p>
<p>Proiectul este de natură să asigure cetățenilor Republicii Moldova, aflați în situații succesoriale transfrontaliere, inclusiv celor cu reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene, un nivel de protecție juridică și procedurală comparabil celui de care beneficiază cetățenii statelor membre, inclusiv accesul la o procedură simplificată de recunoaștere și executare a hotărârilor și la certificatul european de moștenitor. Nu au fost identificate riscuri de discriminare pe criterii de gen, vârstă, origine etnică sau alte criterii protejate. Proiectul nu introduce nicio diferențiere de tratament între categorii de persoane, extinzând beneficiul unei proceduri simplificate tuturor persoanelor implicate în succesiuni cu elemente de extraneitate în raport cu statele membre ale Uniunii Europene, indiferent de cetățenie.</p>
<p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</p>
<p>Cooperarea informațională reglementată la Art. 5 din proiect presupune furnizarea, la cererea autorității emitente a certificatului european de moștenitor dintr-un alt stat membru, a unor date cu</p>

caracter personal din registrele de publicitate naționale: Registrul bunurilor imobile, Registrul garanțiilor reale mobiliare, registrele de stare civilă, Registrul de stat al unităților de drept, Registrul de stat al vehiculelor, precum și dosarele succesorale și Registrul electronic al dosarelor succesorale și a testamentelor. Scopul prelucrării este strict determinat: identificarea bunurilor, drepturilor și persoanelor relevante pentru soluționarea unei succesiuni sau pentru aspectele patrimoniale ale regimului matrimonial al defunctului, în cadrul unei proceduri de eliberare a certificatului european de moștenitor aflate în curs într-un alt stat membru.

Furnizarea informațiilor este limitată expres, la Art. 5 alin. (1), la măsura în care autoritatea moldovenească ar fi de altfel autorizată să furnizeze asemenea informații unei alte autorități naționale – soluție care nu extinde regimul de acces la date existent, ci îl aplică, prin analogie, cooperării cu autoritățile altor state membre. Operatorii de date vizați sunt autoritățile enumerate la Art. 5 alin. (2), fiecare acționând în limitele registrului pe care îl administrează. Prelucrarea rămâne supusă cadrului general de protecție a datelor cu caracter personal, respectiv Legii nr. 195/2024. Nu au fost identificate riscuri suplimentare, față de regimul actual de acces la aceste registre, pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, mecanismul instituit constituind o aplicare punctuală, nu o extindere a regimului de acces existent.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu introduce nicio diferențiere de tratament după criteriul de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul poate avea un impact pozitiv asupra securității juridice a raporturilor succesorale transfrontaliere și asupra încrederii cetățenilor și operatorilor economici în previzibilitatea sistemului de justiție al Republicii Moldova, ca element al procesului de aderare la Uniunea Europeană. Nu au fost identificate alte impacturi relevante asupra concurenței, comerțului, inovării sau digitalizării, în afara valorificării infrastructurii digitale existente (Registrul electronic al dosarelor succesorale și a testamentelor), menționată la compartimentele 4.1-4.2.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil. Proiectul nu are ca scop transpunerea legislației Uniunii Europene, ci crearea cadrului juridic intern necesar implementării unui regulament direct aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Actul juridic al Uniunii Europene pentru care se creează cadrul juridic intern necesar în vederea implementării este Regulamentul (UE) nr. 650/2012, împreună cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, [anunțul](#) privind inițierea elaborării proiectului de lege pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor) a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, la compartimentul „Transparență decizională”, sub compartimentul „Proiecte de acte normative”, înregistrat cu numărul de ordine 1124. De asemenea, pe platforma guvernamentală

www.particip.gov.md a fost plasat [anunțul](#) privind inițierea elaborării proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (înstituirea unui certificat european de moștenitor).

7. Concluziile expertizelor

Nu este aplicabil la moment.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prevederile proiectului se încorporează în sistemul normativ național prin actul normativ de bază, care cuprinde normele instituționale și procedurale proprii punerii în aplicare a Regulamentului, și prin anexa la acesta, care cuprinde modificările operate în cinci acte normative în vigoare.

Consolidarea modificărilor într-o anexă unică, iar nu în dispozițiile finale ale legii ori într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, este impusă de art. 63 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia, dacă urmează a fi modificate mai mult de două acte normative, lista acestor modificări se expune în anexa la proiectul actului normativ de bază.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea efectivă a prevederilor proiectului sunt necesare, în perioada premergătoare datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, următoarele măsuri:

- formarea profesională a notarilor cu privire la procedura de eliberare, rectificare, modificare, retragere și suspendare a certificatului european de moștenitor, la utilizarea formularelor stabilite prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 și la determinarea legii aplicabile succesiunii potrivit capitolului III din Regulament;

- formarea profesională a judecătorilor din judecătoria și din curțile de apel cu privire la procedura de încuviințare a executării hotărârilor, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare provenind din alte state membre, potrivit Titlului VI nou al Codului de procedură civilă;

- pregătirea, de către Guvern, a comunicărilor obligatorii către Comisia Europeană, prevăzute la Art. 6 din proiect, inclusiv a fișelor informative privind înregistrarea bunurilor imobile, impuse de art. 77 al doilea paragraf din Regulament, pentru a fi transmise în termenul de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii;

- aducerea actelor normative subordonate în concordanță cu prezenta lege;

- adaptarea, de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a procedurilor de examinare a cererilor formulate în temeiul art. 19 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 198/2007, astfel cum a fost completată prin prezenta lege, inclusiv în privința documentelor prin care se dovedește asistența juridică gratuită obținută în statul membru de origine;

- evaluarea, de către Ministerul Justiției, a oportunității aderării Republicii Moldova la rețele europene de cooperare între registrele de testamente (de exemplu, ARERT/ENRWA), pentru a facilita investigațiile notarului emitent al certificatului european de moștenitor.

Se menționează, de asemenea: colizia dintre prevederile Regulamentului și tratatelor bilaterale de asistență juridică încheiate de Republica Moldova cu state membre UE (de exemplu cu România și cu Lituania) este tranșat de drept prin regula de prioritate de la art. 75 alin. (2) din Regulament, fără a fi necesară abrogarea expresă a acestor tratate.

Secretar general al ministerului

Viorica GRECU

Tabelul comparativ

la proiectul

Proiectul legii pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor
(denumirea proiectului actului normativ)

Notă. În coloana a treia, textul cu caractere aldine reprezintă norma nou introdusă în actul în vigoare. Pentru elementele structurale noi, coloana întâi menționează „Lipsește”, iar coloana a treia redă integral textul propus.

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
1. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66-75, art. 132), cu modificările ulterioare		
Lipsește.	Anexă, pct. 1. Se completează cu articolul 2667 ¹ cu următorul cuprins:	Articolul 2667¹. Retrimiteria (1) Dispozițiile art. 2583 nu se aplică determinării legii aplicabile succesiunii în temeiul prezentului capitol. (2) Pentru raporturile cu statele care nu sunt membre ale Uniunii Europene, mecanismul retrimiterii este cel prevăzut la art. 34 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, aplicat în mod corespunzător.
2. Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 30-37, art. 89), cu modificările ulterioare		
Lipsește.	Anexă, pct. 2.1. Se completează cu articolul 72 ¹ cu următorul cuprins:	Articolul 72¹. Declarațiile privind succesiunile care intră în competența autorităților altor state membre ale Uniunii Europene (1) Declarația de acceptare sau de renunțare la succesiune, la legat sau la rezerva succesorală, precum și declarația care limitează răspunderea declarantului cu privire la sarcinile succesiunii, făcută de o persoană cu reședința obișnuită în Republica Moldova în privința unei succesiuni pentru

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		<p>care sunt competente să hotărască autoritățile unui alt stat membru al Uniunii Europene, se autentifică de oricare notar.</p> <p>(2) Autentificarea declarațiilor prevăzute la alin. (1) nu este condiționată de deschiderea unei proceduri succesorale în Republica Moldova.</p> <p>(3) Notarul îl informează pe declarant că transmiterea declarației către autoritatea competentă să se pronunțe asupra succesiunii îi revine declarantului, cu respectarea cerințelor de formă și de termen prevăzute de legea aplicabilă succesiunii. Informarea se consemnează în cuprinsul declarației.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Se completează cu capitolul V ¹ cu următorul cuprins:	<p style="text-align: center;">Capitolul V¹ CERTIFICATUL EUROPEAN DE MOȘTENITOR</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ¹ cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83¹. Procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor</p> <p>(1) Eliberarea certificatului european de moștenitor prevăzut de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (denumit în continuare – Regulamentul (UE) nr. 650/2012) este o procedură specială notarială necontencioasă, care se desfășoară în cadrul procedurii succesorale deschise potrivit art. 69 și 70.</p> <p>(2) Competent să elibereze certificatul european de moștenitor este notarul care desfășoară procedura succesoră. Dacă procedura succesoră a fost închisă, competent este notarul în a cărui arhivă se păstrează dosarul succesor.</p> <p>(3) Dacă la data depunerii cererii de eliberare a certificatului european de moștenitor procedura succesoră nu este deschisă, aceasta se deschide în condițiile art. 69 și 70, la cererea solicitantului certificatului.</p> <p>(4) Eliberarea certificatului european de moștenitor nu este condiționată de eliberarea prealabilă a vreunui dintre certificatele prevăzute la art. 2541 alin.</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		(2) din Codul civil nr. 1107/2002 și nu împiedică eliberarea acestora. Certificatul european de moștenitor nu înlocuiește certificatele prevăzute de Codul civil.
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ² cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83². Verificarea competenței internaționale</p> <p>(1) Înainte de a da curs cererii de eliberare a certificatului european de moștenitor, notarul verifică dacă succesiunea intră în competența internațională a autorităților Republicii Moldova potrivit art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 și consemnează în certificat temeiul acestei competențe.</p> <p>(2) Dacă constată că cerința prevăzută la alin. (1) nu este întrunită, notarul refuză eliberarea certificatului european de moștenitor prin încheiere motivată, emisă în condițiile art. 10.</p> <p>(3) Verificarea competenței internaționale în condițiile alin. (1) se efectuează exclusiv în scopul eliberării certificatului european de moștenitor și nu aduce atingere competenței notarului de a desfășura procedura succesorală potrivit art. 69.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ³ cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83³. Examinarea cererii și eliberarea certificatului</p> <p>(1) Notarul examinează cererea de eliberare a certificatului european de moștenitor, depusă în condițiile art. 63 alin. (1) și ale art. 65 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, și desfășoară din oficiu investigațiile necesare în condițiile art. 66 din același Regulament, dispozițiile art. 2547 din Codul civil aplicându-se în mod corespunzător în măsura în care Regulamentul (UE) nr. 650/2012 nu prevede altfel.</p> <p>(2) Utilizarea formularului din anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor este facultativă pentru solicitant.</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		<p>(3) Informările și comunicările prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 în cadrul procedurii de eliberare a certificatului european de moștenitor se efectuează în condițiile art. 88. Audierea persoanelor implicate și anunțurile publice, prevăzute la art. 66 alin. (4) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se efectuează în condițiile art. 2547 alin. (3) din Codul civil nr. 1107/2002, aplicat în mod corespunzător.</p> <p>(4) Certificatul european de moștenitor se eliberează în condițiile art. 67 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.</p> <p>(5) Dispozițiile art. 2542 alin. (3) din Codul civil nr. 1107/2002 nu se aplică certificatului european de moștenitor.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ⁴ cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83⁴. Originalul certificatului și copiile certificate</p> <p>(1) Originalul certificatului european de moștenitor se păstrează în dosarul succesoral din arhiva notarului. Solicitantului și oricărei persoane care demonstrează un interes legitim li se eliberează copii certificate, în condițiile art. 70 din Regulament.</p> <p>(2) Fiecare copie certificată indică data la care expiră termenul său de valabilitate, stabilit potrivit art. 70 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012. Prelungirea valabilității unei copii certificate se menționează pe copie, cu indicarea noii date de expirare.</p> <p>(3) Notarul ține, în dosarul succesoral, lista persoanelor cărora le-au fost eliberate copii certificate, cu indicarea, pentru fiecare copie, a datei eliberării, a datei de expirare a valabilității și, după caz, a prelungirilor acordate.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ⁵ cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83⁵. Rectificarea, modificarea, retragerea și suspendarea efectelor certificatului de către notar</p> <p>(1) Rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor se efectuează de notarul care l-a eliberat, în condițiile art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.</p> <p>(2) Notarul care a eliberat certificatul suspendă efectele acestuia la cererea oricărei persoane care demonstrează un interes legitim, pe durata procedurii</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		<p>de modificare sau de retragere a certificatului, în condițiile art. 73 alin. (1) lit. (a) din Regulament.</p> <p>(3) Notarul informează de îndată, în condițiile art. 88, toate persoanele cărora le-au fost eliberate copii certificate ale certificatului european de moștenitor, despre rectificarea, modificarea, retragerea și suspendarea efectelor certificatului.</p> <p>(4) Dacă într-un registru de publicitate ținut în Republica Moldova s-a făcut o înregistrare în temeiul certificatului european de moștenitor, dispozițiile art. 2558 alin. (4) din Codul civil nr. 1107/2002 se aplică în mod corespunzător.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 2.2. Capitolul V ¹ se completează cu articolul 83 ⁶ cu următorul cuprins:	<p>Articolul 83⁶. Contestarea</p> <p>(1) Contestățiile privind eliberarea, rectificarea, modificarea sau retragerea certificatului european de moștenitor se depun la judecătoria în a cărei circumscripție teritorială se află biroul notarului, care le examinează în calitate de autoritate judiciară în sensul art. 72 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.</p> <p>(2) Hotărârea instanței de judecată adoptată în condițiile art. 72 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, precum și încheierea privind suspendarea efectelor certificatului în condițiile art. 73 alin. (1) lit. (b) din acest regulament se comunică de îndată notarului care a eliberat certificatul, pentru informarea persoanelor în condițiile art. 83⁵ alin. (3) și, după caz, pentru aplicarea art. 83⁵ alin. (4).</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p>Articolul 92. Acceptarea documentelor întocmite în alte state</p> <p>(1) Documentele întocmite în alte state, cu participarea autorităților competente din aceste state sau cele emise de ele, se acceptă de către notarii din Republica Moldova cu condiția supralegalizării lor.</p> <p>(2) Documentele întocmite fără a fi supralegalizate se acceptă de către notarii din Republica Moldova în condițiile prevăzute de acordurile bilaterale și internaționale la care Republica Moldova este parte.</p>	<p>Anexă, pct. 2.3. Articolul 92 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:</p>	<p>Articolul 92. Acceptarea documentelor întocmite în alte state</p> <p>(1) Documentele întocmite în alte state, cu participarea autorităților competente din aceste state sau cele emise de ele, se acceptă de către notarii din Republica Moldova cu condiția supralegalizării lor.</p> <p>(2) Documentele întocmite fără a fi supralegalizate se acceptă de către notarii din Republica Moldova în condițiile prevăzute de acordurile bilaterale și internaționale la care Republica Moldova este parte.</p> <p>(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), documentele întocmite într-un stat membru al Uniunii Europene, care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 se acceptă fără supralegalizare, fără apostilă și fără orice altă formalitate similară. Efectele probatorii ale actelor autentice se stabilesc în conformitate cu art. 59 din regulamentul menționat și cu art. 4 din Legea nr. .../... pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.</p>
3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285-294, art. 436), cu modificările ulterioare		
Lipsește.	<p>Anexă, pct. 3.1. Se completează cu articolul 463¹ cu următorul cuprins:</p>	<p>Articolul 463¹. Litispendența și conexitatea în raport cu instanțele statelor membre ale Uniunii Europene</p> <p>(1) În cazul în care o instanță a unui stat membru al Uniunii Europene a fost sesizată anterior într-o cauză care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (în continuare – Regulamentul (UE) nr. 650/2012), instanța judecătorească din Republica Moldova:</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
		<p>a) suspendă examinarea cauzei, dacă aceasta a fost pusă pe rol;</p> <p>b) restituie cererea, dacă litispendența este constatată anterior punerii cauzei pe rol;</p> <p>c) își declină competența, dacă rezultă că instanța din statul membru este competentă să soluționeze cauza.</p> <p>(2) În cazul declinării competenței după punerea cauzei pe rol, instanța dispune scoaterea cererii de pe rol, fără examinarea fondului cauzei.</p>

<p>Articolul 466. Recunoașterea actelor eliberate, redactate sau legalizate de autorități competente străine</p> <p>(1) Actele oficiale eliberate, redactate sau legalizate, în conformitate cu legislația străină și în forma stabilită, de organe competente străine în afara Republicii Moldova în privința cetățenilor sau organizațiilor ei ori persoanelor străine pot fi prezentate instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova numai dacă sunt supralegalizate pe cale administrativă ierarhică și, ulterior, de misiunile diplomatice sau de oficiile consulare ale Republicii Moldova.</p> <p>(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine a actului, urmată de supralegalizarea efectuată de misiunea diplomatică sau de oficiul consular al Republicii Moldova în statul de origine, fie de misiunea diplomatică sau de oficiul consular al statului de origine în Republica Moldova și, ulterior, în ambele situații, de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.</p> <p>(3) Supralegalizarea actelor încheiate sau legalizate de instanțele judecătorești ale Republicii Moldova se face, din partea autorităților Republicii Moldova, de Agenția Resurse Informaționale Juridice și de Ministerul Afacerilor Interne.</p> <p>(4) Actele oficiale eliberate pe teritoriul unui stat participant la tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt recunoscute fără supralegalizarea ca înscrisuri în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova.</p>	<p>Anexă, pct. 3.2. Articolul 466 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:</p>	<p>Articolul 466. Recunoașterea actelor eliberate, redactate sau legalizate de autorități competente străine</p> <p>(1) Actele oficiale eliberate, redactate sau legalizate, în conformitate cu legislația străină și în forma stabilită, de organe competente străine în afara Republicii Moldova în privința cetățenilor sau organizațiilor ei ori persoanelor străine pot fi prezentate instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova numai dacă sunt supralegalizate pe cale administrativă ierarhică și, ulterior, de misiunile diplomatice sau de oficiile consulare ale Republicii Moldova.</p> <p>(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine a actului, urmată de supralegalizarea efectuată de misiunea diplomatică sau de oficiul consular al Republicii Moldova în statul de origine, fie de misiunea diplomatică sau de oficiul consular al statului de origine în Republica Moldova și, ulterior, în ambele situații, de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.</p> <p>(3) Supralegalizarea actelor încheiate sau legalizate de instanțele judecătorești ale Republicii Moldova se face, din partea autorităților Republicii Moldova, de Agenția Resurse Informaționale Juridice și de Ministerul Afacerilor Interne.</p> <p>(4) Actele oficiale eliberate pe teritoriul unui stat participant la tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt recunoscute fără supralegalizarea ca înscrisuri în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova.</p> <p>(5) Actele încheiate într-o limbă străină se prezintă în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova în traducere în limba română, cu autentificarea traducerii în modul stabilit.</p> <p>(6) Prin derogare de la alin. (1)-(4), actele oficiale eliberate într-un stat membru al Uniunii Europene în materiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 sunt scutite de supralegalizare, de apostilă și de orice altă formalitate similară.</p>
---	---	--

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
(5) Actele încheiate într-o limbă străină se prezintă în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova în traducere în limba română, cu autentificarea traducerii în modul stabilit.		
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Se completează cu titlul VI cu următorul cuprins:	<p align="center">Titlul VI</p> <p align="center">COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE</p> <p align="center">Capitolul XLVI</p> <p align="center">PROCEDURILE ÎN TEMEIUL REGULAMENTULUI (UE) nr. 650/2012</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 493 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 493. Domeniul de aplicare al prezentului capitol</p> <p>(1) Prezentul capitol stabilește normele procedurale necesare aplicării capitolelor IV și V din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, în privința hotărârilor judecătorești pronunțate, a actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și a tranzacțiilor judiciare aprobate ori încheiate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, în materiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului citat.</p> <p>(2) Hotărârilor judecătorești, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare prevăzute la alin. (1) nu li se aplică dispozițiile art. 466 și ale art. 467-474 și nici dispozițiile art. 92 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.</p> <p>(3) Aspectele de procedură nereglementate de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau de prezentul capitol se guvernează de dispozițiile generale ale prezentului cod, aplicate în măsura în care sunt compatibile cu Regulamentul citat.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 494 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 494. Recunoașterea hotărârilor</p> <p>(1) Partea care invocă în Republica Moldova o hotărâre pronunțată într-un alt stat membru al Uniunii Europene, recunoscută în condițiile art. 39 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, prezintă o copie a hotărârii care întrunește condițiile necesare stabilirii autenticității acesteia. Autoritatea</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		<p>sesizată poate solicita prezentarea atestatului prevăzut la art. 46 alin. (3) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, precum și traducerea hotărârii în limba română, efectuată de un traducător autorizat.</p> <p>(2) Cererea prin care orice parte interesată solicită, pe cale principală, recunoașterea hotărârii, prevăzută la art. 39 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se examinează de instanța de judecată prevăzută la art. 495, potrivit procedurii prevăzute la art. 496-4500, care se aplică în mod corespunzător.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 495 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 495. Instanța de judecată competentă să încuviințeze executarea</p> <p>(1) Cererea de încuviințare a executării unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, formulată în temeiul art. 43 și 45 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, se examinează în primă instanță de judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul, reședința ori sediul părții împotriva căreia se solicită executarea sau, după caz, locul de executare.</p> <p>(2) Judecătoria determinată potrivit alin. (1) examinează și cererile de încuviințare a executării actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare prevăzute la art. 502.</p> <p>(3) Cererile prevăzute la art. 494 alin. (2) se examinează de judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul, reședința ori sediul părții împotriva căreia se solicită recunoașterea sau, după caz, locul situării bunurilor vizate de hotărâre.</p> <p>(4) Dacă, potrivit alin. (1)-(3), sunt deopotrivă competente mai multe judecătoria, cererea se depune, la alegerea solicitantului, la oricare dintre acestea.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 496 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 496. Cererea de încuviințare a executării unei hotărâri</p> <p>(1) Cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se depune în scris și cuprinde:</p> <p>a) numele sau denumirea solicitantului și, după caz, ale reprezentantului acestuia, domiciliul, reședința ori sediul;</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		<p>b) numele sau denumirea părții împotriva căreia se solicită executarea, domiciliul, reședința ori sediul, în măsura în care sunt cunoscute;</p> <p>c) solicitarea încuviințării executării hotărârii și, după caz, solicitarea limitării încuviințării la anumite părți ale hotărârii;</p> <p>d) alte date utile examinării cererii, inclusiv numărul de telefon și adresa de poștă electronică.</p> <p>(2) La cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se anexează documentele stabilite la art. 46 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012. Atestatul se prezintă întocmit în conformitate cu formularul stabilit în anexa nr. 1 la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.</p> <p>(3) Neprezentarea atestatului nu constituie temei de restituire a cererii. Instanța de judecată procedează în condițiile art. 47 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.</p> <p>(4) Traducerea în limba română a documentelor se prezintă numai la solicitarea instanței de judecată și se efectuează de un traducător autorizat.</p>
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 497 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 497. Examinarea cererii în primă instanță</p> <p>(1) Cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se examinează în ședință de judecată fără citarea părților.</p> <p>(2) Instanța de judecată se pronunță asupra cererii prevăzute la art. 495 alin. (1), în condițiile art. 48 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, prin încheiere motivată.</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 498 cu următorul cuprins:	Articolul 498. Comunicarea încheierii judecătorești (1) Încheierea judecătorească privind cererea prevăzută la art. 495 alin. (1) se comunică de îndată solicitantului, în modul prevăzut de prezentul cod pentru comunicarea actelor de procedură. (2) Încheierea judecătorească de încuviințare a executării se comunică părții împotriva căreia se solicită executarea, în condițiile art. 49 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, în același mod.
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 499 cu următorul cuprins:	Articolul 499. Recursul împotriva încheierii (1) Încheierea privind cererea de încuviințare a executării poate fi atacată cu recurs de oricare dintre părți la curtea de apel în circumscripția căreia se află judecătoria care a emis încheierea contestată, în termenele prevăzute la art. 50 alin. (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012. (2) Recursul se examinează în ședință de judecată, cu citarea părților.
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 500 cu următorul cuprins:	Articolul 500. Măsurile provizorii și asigurătorii (1) Măsurile provizorii, inclusiv măsurile asigurătorii, pe care persoana care invocă o hotărâre ce trebuie recunoscută în conformitate cu capitolul IV din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 le poate solicita în temeiul art. 54 alin. (1) din același Regulament, sunt măsurile de asigurare a acțiunii prevăzute de prezentul cod, care se aplică în mod corespunzător. (2) La aplicarea măsurilor asigurătorii în temeiul art. 54 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 nu poate fi cerută depunerea unei cauțiuni.
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 501 cu următorul cuprins:	Articolul 501. Titlul executoriu și executarea (1) Titlul executoriu se eliberează de judecătoria care a încuviințat executarea, în temeiul hotărârii pronunțate în alt stat membru și al încheierii de încuviințare a executării, după expirarea termenului de recurs prevăzut la art. 50 alin. (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau, după caz, după soluționarea recursului prevăzut la art. 499. (2) Executarea se efectuează în conformitate cu Codul de executare, în aceleași condiții ca executarea documentelor executorii emise de autoritățile

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1	2	3
		Republicii Moldova, inclusiv în privința termenului de prezentare spre executare.
Lipsește.	Anexă, pct. 3.3. Titlul VI, capitolul XLVI se completează cu articolul 502 cu următorul cuprins:	<p>Articolul 502. Executarea actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare</p> <p>(1) Încuviințarea executării actelor autentice care sunt executorii în statul membru de origine, precum și a tranzacțiilor judiciare care sunt executorii în statul membru de origine se efectuează potrivit art. 495-501, care se aplică în mod corespunzător.</p> <p>(2) La cerere se anexează, în locul atestatului prevăzut la art. 496 alin. (2), atestatul prevăzut la art. 60 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau, respectiv, atestatul prevăzut la art. 61 alin. (2) din același Regulament, eliberat, la cererea oricărei părți interesate, pe formularul întocmit în conformitate cu anexa nr. 1 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.</p>

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
4. Legea nr. 213/2023 cu privire la taxa de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 306-309, art. 549), cu modificările ulterioare		
Anexa nr. 1 „Cuantumurile taxei de stat” 8. Pentru întocmirea actelor notariale de către notari și de către alte persoane abilitate prin lege 8.15. Pentru eliberarea certificatelor de moștenitor: 8.15.1. moștenitorilor de clasa I, 5 lei 8.15.2. moștenitorilor de clasa II, 10 lei 8.15.3. altor moștenitori, 15 lei	Anexă, pct. 4. În anexa nr. 1, poziția 8.15 se completează cu textul „, inclusiv a certificatelor europene de moștenitor”.	Anexa nr. 1 „Cuantumurile taxei de stat” 8. Pentru întocmirea actelor notariale de către notari și de către alte persoane abilitate prin lege 8.15. Pentru eliberarea certificatelor de moștenitor, inclusiv a certificatelor europene de moștenitor : 8.15.1. moștenitorilor de clasa I, 5 lei 8.15.2. moștenitorilor de clasa II, 10 lei 8.15.3. altor moștenitori, 15 lei
5. Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare		

<p>Articolul 19. Persoanele care au dreptul la asistență juridică calificată</p> <p>(1) Au dreptul la asistență juridică calificată persoanele specificate la art. 6, care:</p> <p>a) au nevoie de asistență juridică pe cauze penale, însă nu dispun de suficiente mijloace pentru a plăti acest serviciu;</p> <p>b) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul reținerii în cadrul unui proces penal sau al unei proceduri contravenționale;</p> <p>b¹) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul depunerii cererii pentru aplicarea măsurilor de protecție în condițiile art. 278⁶ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova sau art. 215¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova ori în cazul depunerii plângerii despre săvârșirea violenței în familie sau a unei infracțiuni privind viața sexuală;</p> <p>c) au dreptul la asistență juridică obligatorie în temeiul art. 69 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova;</p> <p>d) au dreptul la asistență juridică obligatorie conform art. 77 lit. a), c) și d) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, precum și art. 151 din Codul civil al Republicii Moldova;</p> <p>e) au nevoie de asistență juridică în cauze contravenționale, civile și de contencios administrativ, însă nu dispun de suficiente mijloace pentru a plăti aceste servicii, cauzele fiind complexe din punct de vedere juridic sau procesual.</p>	<p>Anexă, pct. 5. Articolul 19 alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:</p>	<p>Articolul 19. Persoanele care au dreptul la asistență juridică calificată</p> <p>(1) Au dreptul la asistență juridică calificată persoanele specificate la art. 6, care:</p> <p>a) au nevoie de asistență juridică pe cauze penale, însă nu dispun de suficiente mijloace pentru a plăti acest serviciu;</p> <p>b) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul reținerii în cadrul unui proces penal sau al unei proceduri contravenționale;</p> <p>b¹) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul depunerii cererii pentru aplicarea măsurilor de protecție în condițiile art. 278⁶ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova sau art. 215¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova ori în cazul depunerii plângerii despre săvârșirea violenței în familie sau a unei infracțiuni privind viața sexuală;</p> <p>c) au dreptul la asistență juridică obligatorie în temeiul art. 69 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova;</p> <p>d) au dreptul la asistență juridică obligatorie conform art. 77 lit. a), c) și d) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, precum și art. 151 din Codul civil al Republicii Moldova;</p> <p>e) au nevoie de asistență juridică în cauze contravenționale, civile și de contencios administrativ, însă nu dispun de suficiente mijloace pentru a plăti aceste servicii, cauzele fiind complexe din punct de vedere juridic sau procesual.</p> <p>f) au beneficiat de asistență juridică integral sau parțial gratuită în statul membru de origine al hotărârii judecătorești, al actului autentic sau al tranzacției judiciare – în cadrul procedurilor de recunoaștere și de încuviințare a executării desfășurate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, în condițiile art. 56 din regulamentul menționat.</p>
---	--	---

CERERE
nr. 05/1-10523 din 18 septembrie 2026
pentru înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectului legii pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr.
650/2012
(pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al
Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind
competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor
judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de
succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor)

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul legii pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Justiției
3.	Justificarea depunerii cererii	Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege care creează cadrul instituțional și procedural necesar aplicării Regulamentului (UE) nr. 650/2012, direct aplicabil de la data aderării, în domeniile în care acesta trimite expres la dreptul național: recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare provenind din alte state membre, procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor, litispendența și conexitatea internațională, precum și mecanismul retrimiterii pentru raporturile cu statele terțe. Acțiunea normativă se încadrează în Clusterul 1 (Valori fundamentale), Capitolul 24 – Justiție, libertate și securitate, al cadrului de negociere.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea	Programul Național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii

	proiectului (<i>PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale</i>)	2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Cancelaria de Stat (Centrul de armonizare a legislației) 2. Ministerul Finanțelor 3. Ministerul Afacerilor Externe 4. Ministerul Afacerilor Interne 5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare 6. Ministerul Muncii și Protecției Sociale 7. Consiliul Superior al Magistraturii 8. Curtea Supremă de Justiție 9. Institutul Național al Justiției 10. Instituția publică Agenția Servicii Publice 11. Instituția publică Cadastrul Bunurilor Imobile 12. Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Roman Scripnic, șef al Direcției profesii și servicii juridice, Tel.: 0 (22) 20-14-86, E-mail: roman.scripnic@justice.gov.md
8.	Anexe	- Proiectul actului normativ; - Nota de fundamentare.
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnătura	Viorica GRECU, secretar general al ministerului